

KNJIGA FRIULI 1976 STORIE, VOCI, RICORDI

Publication »Friuli 1976 Storie, voci, ricordi«

Renato Vidrih*, Matjaž Godec**

Povzetek Abstract

Knjiga FRIULI 1976 Storie, voci, ricordi ali v slovenskem prevodu Furlanija 1976, Zgodbe, govornice, spomini, je izšla maja 2007 in obuja spomine na eno največjih naravnih nesreč na tem območju. Izdala jo je Provincia di Venezia, Assessorato alla Protezione Civile (Provincia Veneto (Benečija), Oddelek za civilno zaščito), pri njenem nastanku pa smo sodelovali tudi slovenski avtorji.

The publication »FRIULI 1976 Storie, voci, ricordi« (Friuli 1976 Stories, rumours, memories) was published in May 2007 and recalls memories of one of the biggest natural disasters in this region. It was published by Provincia di Venezia, Assessorato alla Protezione Civile (Province of Venice, Department for Civil Protection) and Slovene authors also cooperated in its creation.

Leta 2006 je preteklo 30 let od potresa v Furlaniji (osnovni podatki o potresnem dogajanju maja in septembra 1976 so bili objavljeni ob 30. obletnici potresa v lanski številki revije UJMA; UJMA 20, str. 211). Potres je bil ena največjih naravnih nesreč na tem območju v novejši zgodovini. V Italiji je bilo zaradi potresa skoraj tisoč žrtev, pri nas na srečo žrtev ni bilo, nastala pa je obsežna gmotna škoda. Za zaznamovanje te katastrofe so predstavniki civilne zaščite z obeh strani meje dali pobudo za oceno razvoja in delovanja enot civilne zaščite. V zborniku Furlanija 1976, Zgodbe, govornice, spomini, so zbrana pričevanja ljudi, ki so bili neposredno vpeti v dejavnosti reševanja in pomoči takoj po potresu.

V zborniku so zbrana pričevanja takratnih članov civilne zaščite, geologov in županov prizadetih krajev. Poleg teh pričevanj pa so dodani tudi strokovni prispevki o seizmoloških razmerah tega območja. Knjiga ima 111 strani, napisana je v italijanskem jeziku, razen najboljšejšega prispevka slovenskih avtorjev (prof. dr. Jurij Kunaver in dr. Renato Vidrih), ki je objavljen tudi v slovenščini. Slovenski prispevek zajema le posledice potresov leta 1976 na območju današnje občine Bovec. Predstavitev knjige je bila v petek, 1. junija 2007, v severnoitalijanskem mestu Portogruaro.

Knjiga je nastala v okviru projekta, pri katerem sodelujejo Civilna zaščita province Veneto (Benečija) in partnerski organizaciji iz Slovenije (GZ Bovec in CZ Piran). Projekt se v izvorniku imenuje PREV - CADSES programma Interreg IIIA Italia - Slovenia, misura 3.2, Cooperazione nella cultura comunicazione e ricerca tra istituzione per

l'armonizzazione dei sistemi (PREV - CADSES program Interreg IIIA Italia-Slovenija, poglavje 3.2, Trajnostni razvoj čezmejnega območja med institucijami in harmonizacija sistemov.

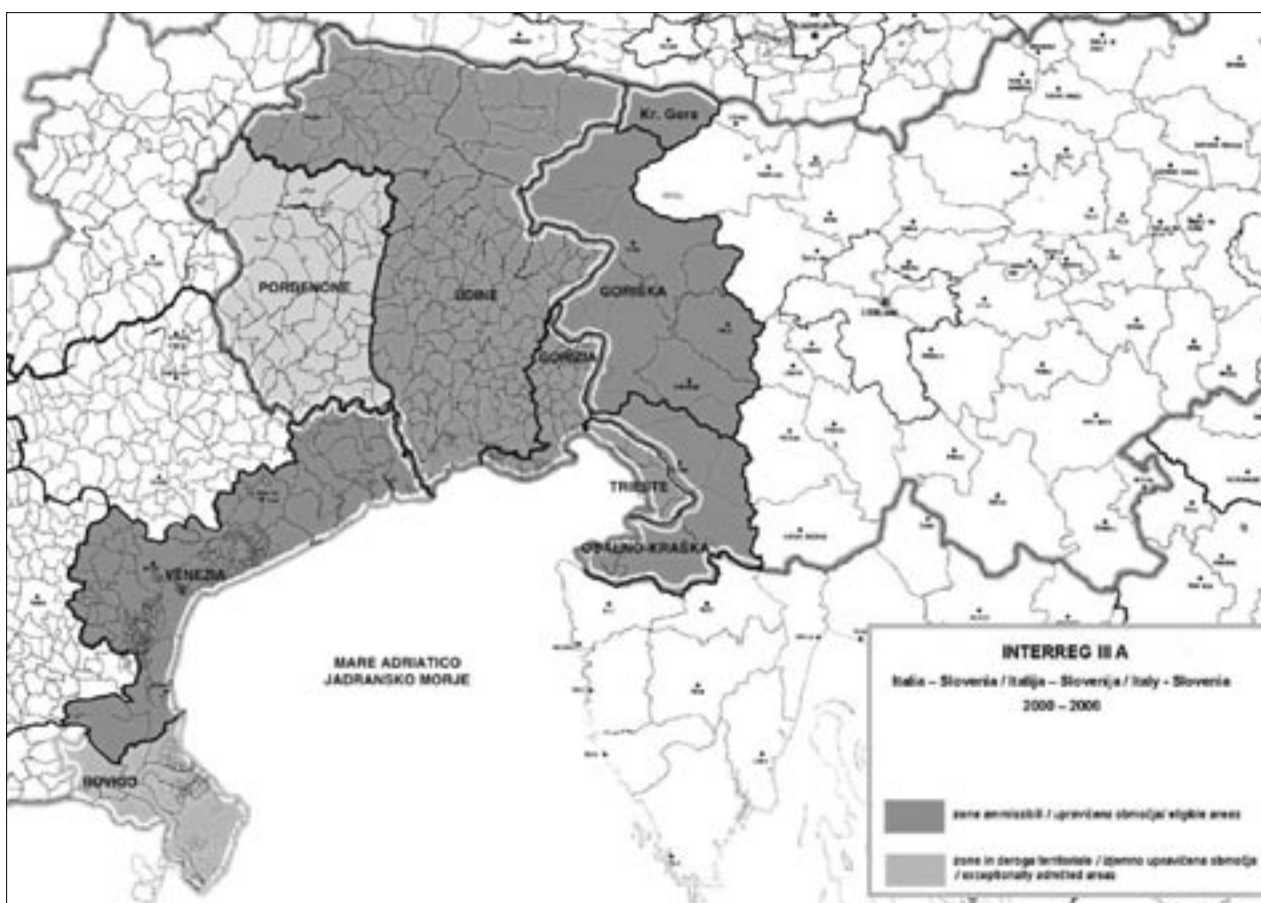
Glavna cilja projekta sta:

- varovanje, ohranjanje in razvoj okolja in prostora ter
- ustvarjanje temeljnih razmer za celovit regionalni razvoj.

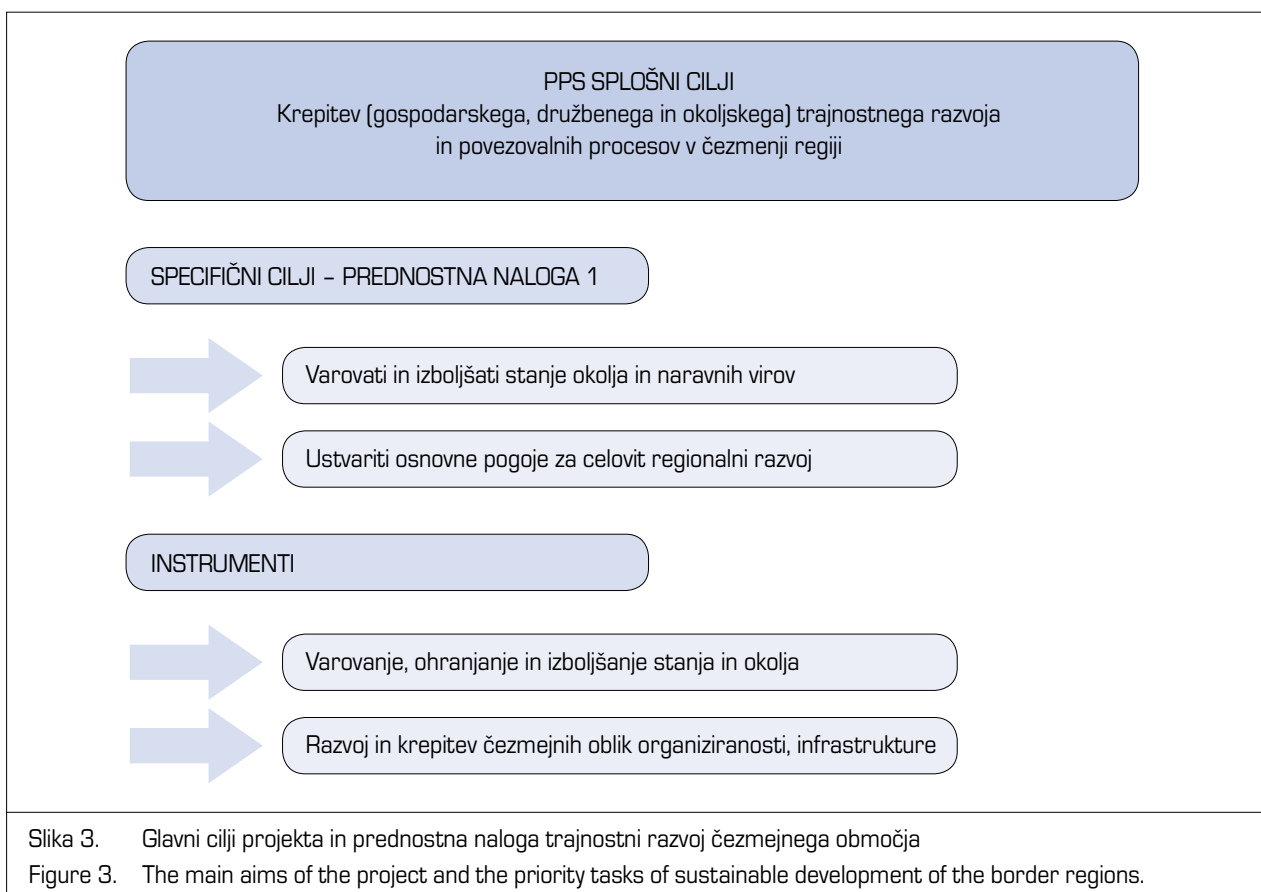

* Dr., Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO, Urad za seizmologijo in geologijo, Dunajska 47, Ljubljana, Renato.Vidrih@gov.si

** Ministrstvo za okolje in prostor, ARSO, Urad za seizmologijo in geologijo, Dunajska 47, Ljubljana, Matjaz.Godec@gov.si

Slika 2. Sodelujoče pokrajine pri projektu
 Figure 2. Regions cooperating in the project

Slika 3. Glavni cilji projekta in prednostna naloga trajnostni razvoj čezmejnega območja
 Figure 3. The main aims of the project and the priority tasks of sustainable development of the border regions.

Slika 4. Knjiga je bila predstavljen v palači v središču mesta Portogruaro (slika zgoraj), na spodnji sliki pa vidimo samo predstavitev knjige. Predstavili so jo župani in predstavniki različnih ustanov; slovenski del je predstavil prof. dr. Jurij Kunaver (sedi drugi z leve), uvodni govor pa je imel tudi predstavnik bovške civilne zaščite (foto: R. Vidrih).

Figure 4. The book was presented in a palace in the centre of the town of Portogruaro (upper picture) and on the lower picture is shown the presentation of the book itself. The book was presented by mayors and the representatives of various institutions; the Slovene part was presented by Dr. Jurij Kunaver (sitting second from left), and an introductory speech was also given by a representative of Bovec Civil Protection (photo: R. Vidrih).

Cilj strategije, ki obravnava varstvo okolja in naravnih vrednot, je spodbujanje dovolj učinkovitega upravljanja in izboljšanja kakovosti okoljskih sestavin ter trajnostne rabe virov. Predvideni ukrepi so namenjeni zagotavljanju ohranjanja in ponovnega oživljanja posebno krhkih ekosistemov. Zelo pomembna sta razvoj krajine ter varovanje in obnavljanje zgodovinske in kulturne dediščine.

Program pobude Skupnosti INTERREG IIIA Slovenija-Italija zajema območje 11.400 km² z 1,943 milijona prebivalcev. Na tem območju so izjemne naravne, pokrajinske in kulturne lepote, ki so zanimive za turizem, vendar so zelo krhke in ranljive. Zato je cilj ukrepov, predvidenih v okviru prednostne naloge, izboljšanje razmer, da se prepreči propadanje okolja in zmanjšajo dejavniki tveganja. Za ohranjanje in varovanje občutljive naravne, krajinske in kulturne dediščine tega območja je treba razvijati strukture, ki so sposobne ustvariti potrebne razmere za uravnotežen in trajnostni razvoj območja. Izboljšati je treba raven infrastrukture na programskem območju s posebnim poudarkom na tisti, katere posodobitev in nadgradnja lahko učinkujeta na čezmejno ustvarjanje, razvoj in povezovanje (povezovanje med ustanovami in organizacijami, okoljske politike, zdravstva in socialnih storitev, ureditev prostora, infrastruktura ...). Pomembna je tudi povezava gospodarskega razvoja z varstvom in ohranjanjem okolja.

Na italijanski strani upravičeno območje obsega pokrajine (in območja SKTE III) Videm, Gorico in Trst v Avtonomni deželi Furlaniji - Julijski krajini in Beneško pokrajino v deželi Veneto. Preostali območji, ki sta izjemoma upravičeni do pomoči in vključeni le v nekatere programske spodbude, sta pokrajina Pordenone v Avtonomni deželi Furlaniji - Julijski krajini in Rovigo v pokrajini Veneto, še posebej pri tistih delih programa, ki obravnavajo delto reke Pad. V Sloveniji upravičeno območje obsega dve statistični regiji, Obalno-kraško in Goriško, ter občino Kranjska Gora, ki je del Gorenjske statistične regije.

Vzdolž 200 km dolge meje med državama sodeluje 24 občin na italijanski strani in 13 na slovenski. Morska meja med Italijo in Slovenijo poteka v severnem Jadranskem morju, katerega del so Beneški, Tržaški in Koprski zaliv. Obmejno območje med državama je geografsko razgibano in pestro z vidika okolja in kulture.